నీట గలిసిన త్యాగాలు

శ్రీ ఇచ్ఛాపురపు జగన్నాధరావు

మేడలో నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్న ఒకే ఒక జీవి. వెంకట్రావు, సెకండ్ల నిశ్శబ్దాలలో సూచిస్తూ నిశ్శబ్దాన్ని భంగ పరుస్తూన్న గడియారం.

కాలం గడుస్తోంది. వెంకట్రావు సాయం సమయ సౌభాగ్యాన్ని కాక, దానితో కిటికీ లోంచి చూస్తున్నాడు. కిటికీలోంచి దూరాన వంగులు దూరుస్తూన్న కొండలూ, చెట్లు అతనికి దర్శనంద్వారానే ఏదో పాఠాలని చెప్పుతున్నై..

చాలాసేపు అలాగ గడిచాక వెంకట్రావు కళ్లనించి కొంచెం అశ్రువులు క్రిందికి జారాయి...

[illegible] సంవత్సరాల క్రితం...

* * *

రాత్రి పన్నెండుగంటలలో, ఎక్కడో [illegible] వెన్నెల విరిసిన మల్లెలల్లే సవ్వడిగా కాస్తున్నది వెంకటరావుకి ఆనాడు జరిగిన వివిధ విషయాలూ నిద్రని దూరం చేశాయి. మేడమీద కుర్చీలో కూర్చుని ఆలోచించుకుంటున్నాడు.

హటాత్తుగా, ఆ నిశ్శబ్ద ప్రకృతి నిర్మలత్వంలో అతని కేదో మురళీగానం విన పడింది. వసిడికి తావిలాగ, ఆ వెన్నెలకి సౌరభాలలాగ, ఆ గానమాధుర్యం ఆ ప్రకృతి నిర్మలత్వానికి అందాలు దిద్ది, అతని హృదయానికి గిలిగింతలు పెట్టింది.

ఆ గానం వింటూ ఎంతసేపు గడిపాడో...

"ఇంకా నిద్రపోలేదా బావా?" అంటూ ప్రభ వచ్చింది ఈ యధార్థ ప్రకృతిలోకి రావడానికి కొంచెం బాధపడ్డాక, 'మురళి వింటున్నాను' అన్నాడు వెంకటరావు

ఆ సరికి గానం ఆగిపోయింది. ప్రభ కొంచెం కోపంగా, "మళ్లా నిద్ర చెడ గొట్టాడా వాడు?" అన్నది.

వెంకట్రావు వారిస్తూ, "నిద్ర చెడగొట్ట లేదులే ..ఎంత చక్కగా వాయించా డంటావ్? అసలు, ఎవరది ప్రభా?"

"వాడా? నాగరాజని, కాఫీ హోటల్ సర్వరు. తల్లిదండ్రీ లేకపోగా వాళ్ల మేన మామ చేరదీశాడు. ఇంట్లో అవీ ఇవీ కొట్టేస్తూంటాడట. తరుచు దెబ్బలు తింటూనే ఉంటాడు. చూశావుగా? అర్ధరాత్రి కర్రపుచ్చుకొని ఇలాగ్గ నిద్రపట్ట నియ్యకుండా మోగిస్తూంటాడు ఎంతమంది తిట్టినా కొట్టినా—"

"కొడ్తారా? ఎందుకని?"

"నాన్నే ఒకసారి తగలనిచ్చాడుటే...

"వాడి తండ్రి, నాన్నని ఒక హోటాల్లో ఇరికించి, ఫోర్జరీ నేరం బనాయించి, జైల్లో త్రోయించాలని చూశాడుట .. నాన్న అలా దొరుకుతాడా! అర్ధం దంటే ఇవ్వడు పిడికెడు...దొంగబుద్ధి. అర్ధరాత్రి ఇలాగ అల్లరిచేస్తూంటే పరం చేస్తారని ఇంకా నయం. ఆ వేళ అన్నయ్య ఉంటే చంపేసేవాడు ... అదేం బావా, అలా చూస్తావ్?"

"ఏమీ లేదులే ప్రభా...కాని, వాడి గానంలో ఎవ్వరికీ మాధుర్యం కనిపించ లేదూ?"

"మాధుర్యంలాగే ఉంది తల నొప్పి వస్తూంటే. అసలు వాడెవడో తెలుసా?"

"ఎవరు?"

...ంచేరన్న కృతజ్ఞత లేకుండా ఇంట్లోంచి వెళ్ళగొట్టాలి"

"పోనీలే ప్రభా. పుణ్యానికి పోతే పాపం ఎదురైందనుకో, పోయి పడుకుందాం పద"

ప్రభ వెళ్ళిపోయాక వెంకట్రావు ఆలోచనలో పడ్డాడు. ప్రభ చెప్పినదానిలో చాలా తక్కువ నిజముండాలి. ఊళ్ళో చాలామంది ప్రభ కుటుంబానికీ, సాగరాజు కుటుంబానికీ గల వైరుధ్యానికి కారణాలనేకాలుగా చెప్పుకుంటూంటారు. సాగరాజు తల్లిని యౌవనంలో ప్రభ తండ్రి జానకిరామయ్య వలలో వేసుకోజూచాడనీ, ఆమె ఆ పని సాగనివ్వక భర్తతో చెప్పి అతన్ని తన్నించిందనీ ఒక కథనం. ఏది ఏమైనా, ప్రభ కుటుంబానికంతటికీ, తన కుటుంబంలో చివరికి మిగిలిన సాగరాజుమీద చాలా కోపం ఉందన్న సంగతిమాత్రం నిర్ధారణ అయింది.

ఉదయంలేచి ముఖం కడుక్కుంటూంటే గోడ అవతల, సాగరాజింట్లోంచి ఏదో స్త్రీకంఠం తిడుతూ వినిపించింది. వెంకటరావు ఆ వైపుకి చూశాడు. సాగరాజుని వాళ్ళ అత్త తిడుతోంది.

"సిగ్గులేని వెధవా... ఆ రూపాయి నువ్వు కాక ఇంకెవరు తీస్తారు? వాడికి బూట్సు కొందామని ఇందాకే ఒక రూపాయి ఉంచాను. అప్పుడే నీకళ్ళు పడ్డాయా? ఎక్కడ దాపురించావురా?"

సాగరాజు దీనంగా: "నేను తియ్యలేదత్తా. నాకెందుకు? నిజంగా నేనెరగను" అన్నాడు.

ఆ మాటలు పూర్తి అయేసరికి వాడి చెంపమీద ఆమె వేళ్ళు దిగుతున్నాయి. వెంకటరావు గుండెలు జివ్వుమన్నాయి. ఇంక చూడలేక కష్టంగా వెనుదిరిగాడు. ప్రభ కాఫీకప్‌తో సిద్ధం అయింది. అతను ముఖం తొందరగా కడుక్కోవడం ముగించి కాఫీ తీసుకున్నాడు.

"నేనే వద్దనే... నువ్వెందుకు తెచ్చావు ప్రభా?"

"ఏం, తేకూడదా?"

"ఎందుకూడదు? కాని, అనవసరంగా శ్రమ ఇవ్వడం ఎందుకని – తరవాత ఎలాగూ తప్పదుగా?"

ప్రభ తొందరగా కప్పు తీసుకుని క్రిందికి పరిగెట్టింది ప్రయత్నించినా వెంకటరావు చేతులకి దొరకకుండా.

* * *

సాయంత్రముల వెంకటరావూ, శ్రీపతీ హోటల్‌కి పోయారు కాఫీ తాగుదామని. ఒక మూల కూర్చున్నాక శ్రీపతి, ఎవరూ సర్వ్ చెయ్యడానికి రాకపోవడం చూసి, "ఒరే సాగరాజూ!" అని పిలిచాడు.

సాగరాజే అక్కడ ఉంటాడు. వచ్చాడు. పధ్నాలుగేళ్ళుంటాయి. చక్కని ముఖవర్చస్సు దరిద్రాన్ని సూచించినా మాలిన్యాన్ని సూచించని బట్టలు. వెంకటరావుకి చాలా కష్టం అనిపించింది వాడి పరిస్థితికి. ఉదయం ఇంటిదగ్గర జరిగిన కథకి వాడికళ్ళు సాక్ష్యం చెప్తున్నాయి.

"ఇడ్లీ తీసుకునివచ్చి రెండు పెసరట్లు చెప్పరా" అన్నాడు శ్రీపతి. అధికారయుక్తంగా ఆ మాటలంటూంటే వెంకటరావు కళ్ళల్లో కనిపించిన అసహ్యాన్ని సాగరాజుమాత్రం చూశాడు.

శ్రీపతి 'ఆర్డర్' తీసుకుని, సాగరాజు వెళ్ళిపోయాడు. ఇంకా వెంకటరావు అలాగే పరధ్యానంతో ఉండడం చూసి, శ్రీపతి "ఏమిటి బావా, ఆలోచిస్తున్నావు?" అన్నాడు.

వెంకటరావు కొంచెం తేరుకుని, "ఈ హోటళ్లలో పరిశుభ్రత అంటే ఏమిటో తెలుసునా అని ఆలోచిస్తున్నాను... అలాటి చోట వెయిటర్‌గా ఉండడం ఇంకా ఎంత అసహ్యకరమూ అని?" అన్నాడు.

శ్రీపతి నవ్వి, "మనకెక్కడ అంతా వ్యసనలే... వెయిటర్‌ది కూడా ఒక ఉద్యోగమే కాదూ? వీడిబాబు చాలా అప్పు అందరిదగ్గరా కొట్టేసి తాగేసి వీడిని లోకంమీద వదిలేశాడు. అదంతా ఒక కథలే"

వెయిటర్ నాగరాజు ఇడ్లీ తెచ్చాడు. ఇద్దరూ తింటున్నారు. వెంకటరావు మాత్రం చాలా ఆలోచనలతో బాధపడుతున్నాడు. నాగరాజుని ప్రత్యక్షంగా చూశాక గతరాత్రి వాడు వినిపించిన సుందరమురళీనాద తరంగాలు మళ్ళా జ్ఞప్తికి వస్తున్నాయి. మాణిక్యం బొగ్గుల్లో పడిఉండే లాగ, నాగరాజు పరిస్థితి అతనిని బాధిస్తూన్నది.

పెసరట్లు వచ్చాయి. సరిగ్గా కాల్చలేదని వెయిటర్ని తిట్టాడు శ్రీపతి. నాగరాజు మాటలాడలేదు; వెంకటరావుకి మాత్రం శ్రీపతిమీద కోపం అంచులకి ఎగబ్రాకుతోంది.

కాని, కాఫీ వచ్చాక, కప్పులో చిన్న చీమ కనిపించేసరికి శ్రీపతికి కోపం ఆగలేదు. కోపంగా "వెయిటర్" అని పిలిచాడు.

"బాబూ!"

"ఇదేమిట్రా?"

"పంచదారలోనిది కాబోలు... ఇంకొకటి తెస్తాను"

"స్టుపిడ్... కళ్లు కనపడలేదూ?"

"నేనేంచేసేదండీ? కాఫీ కలిపేవారి నడగాలి"

"వెధవ, సమాధానం చెప్తావ్! మ్యానేజర్!"

గట్టిగా కేకవేశాడు... మేనేజరు వచ్చాడు.

"ఏమండీ ఈ కాఫీ చూశారా? ఏమిటని అడిగితే కాఫీ కలిపినవాడి నడగమంటాడు. వెయిటర్కే ఇంత గర్వమా?"

నాగరాజు వణుకుతున్నాడు.

"ఏమిరా? ఏందిరా యిది?"

"నేను చూడలేదు సార్."

"ఏమిరా? కళ్లు లేవా? పైగా, సమాధానం చెప్తువా? ఇడియట్"

నాగరాజు కళ్ళల్లో నీరు తిరిగింది. మేనేజరు వాడి చొక్కా కాలరు పట్టుకున్నాడు.

బలంగా గింజుకుంటూ నాగరాజు "వదలండి" అన్నాడు. అందరూ తెల్లబోయారు.

కాని, మేనేజర్ అధికారమూ, శ్రీపతి సోత్కర్షా దెబ్బతిన్నాయి.

"ఏమిరా?" అన్నాడు కోపంగా మ్యానేజరు.

"నాకు ఈ ఉద్యోగం అక్కరలేదు" అన్నాడు నాగరాజు, బిల్లుపుస్తకమూ పెన్సిలూ టేబిల్ మీద పడేస్తూ.

మానేజర్ కోపంతో వణికిపోతున్నాడు. "నీ మామకి ఒకనెల జీతం అడ్వాన్సు ఇచ్చి ఉంచారా? ఏమి చెప్తావు? దెబ్బలు తినేదానికి" అన్నాడు.

నాగరాజు తెల్లబోయాడు... మానేజర్ అనువు చూసి ఒకటి అంటించాడు.

అప్పటిదాకా కూర్చుని ఇదంతా సంబంధంలేనట్లు చూస్తూన్న వెంకట్రావుకి ఒక్కసారి కోపం వచ్చింది.

"ఆగు... మళ్ళా వాడి వంటిమీద చెయ్యి పడితే జాగ్రత్త" అని కేక వేసి, వెళ్లి నాగరాజుని విడిపించి వాడికీ మ్యానేజరుకీ మధ్యన నిలబడ్డాడు. ఉన్నతమైన అతని ఆకృతి చూసి, మేనేజరు కొంచెం తగ్గాడు.

ఇంతలో శ్రీపతి కలుగజేసుకుని," వదిలేయ్ బావా... వాడిపొగరుకి తగలాల్సిందే. మనకెందుకు?" అన్నాడు.

"అదేమిటోయ్? వెయిటరైతే మాత్రం అంత నీచంగా చెయ్యి చేసుకుంటాడా? అసలు కాఫీలో 'ఈగ' ఉంచే పూచీ ఎవరిది?"

శ్రీపతి చిన్నబుచ్చుకున్నాడు. తనమీద బావ అంత నిందనీ వేశాడు. అతనికి చాలా కోపం వచ్చింది.

"వీడి మామ నాకు వీడిని ఒప్పగించేడు సార్... వీడి కెవడు సార్ తిండిపెట్టేది? ఎక్కడికిరా నువ్వు పోయేది?"

నాగరాజు తలదించుకున్నాడు. ఔను- వాడెక్కడికి పోతాడు?

"ఎక్కడికీ పోను సార్" అన్నాడు.

"వెధవ" అన్నాడు శ్రీపతి తాను తిన్న దెబ్బ తీవ్రతని సూచిస్తూ.

"వీడి మామకెంత ఇచ్చావు అడ్వాన్సు?" అన్నాడు వెంకటరావు మ్యానేజర్ వైపు తిరిగి.

"ఒక నెల జీతం సార్... పదిహేన్రూపాయలు."

వెంకటరావు పర్సు తీసి నోట్లు తీస్తూంటే తెల్లబోయి శ్రీపతి, "ఏమిటది బావా?" అన్నాడు.

"చూస్తావుగా?" అని, పదిహేను రూపాయలూ మేనేజర్ చేతిలో పెట్టి, నాగరాజుకేసి తిరిగి, "పద" అన్నాడు.

"ఎక్కడికి సార్?" అన్నాడు నాగరాజు.

"నా ఇంటికే..."

"మా మామ తంతాడు సార్."

"నేనున్నాగా... భయంలేదులే..."

ఆ మాటలు అమృతంగా పనిచేశాయి... నాగరాజు కళ్లు తుడుచుకుని బయలుదేరాడు.

గుమ్మం దాటాక, శ్రీపతి "ఎక్కడికి తీసికెళ్తావ్?" అన్నాడు మహాశ్చర్యంతో.

"ఇంటికి."

"వీడు గుమ్మం ఎక్కితే నాన్న వప్పుకోరు."

"నాకు తెల్సును."

వెంకట్రావు ఇంటికి వెళ్ళకుండా, రైలు స్టేషన్కి దారితీశాడు... శ్రీపతి మాటలు నిష్ఫలమయ్యాయి.

"నువ్వు చేస్తున్న పని ఎంత ప్రమాదిస్తుందో తెలుసా?" అన్నాడు చివరకి శ్రీపతి,

"ఇందులో తప్పేమి ఉన్నదని నా

వైబ్రో
గర్భాశయ రోగనివారిణి
సర్వ గర్భాశయ వ్యాధులను పూర్తిగా పోగొట్టి, సత్సంతానమును కలుగజేయుటలో మా వైబ్రో మిక్కిలి ఘనతవహించినది. అన్ని షాపులలో దొరకును.
రు 2-8-0
కృష్ణా లేబరేటరి
★ బెజవాడ ★

32 సంవత్సరముల అనుభవముగల
రెడ్డి అండ్ కో., వారి
(రిజిష్టర్డు)
కుష్ఠు, బొల్లి, సుఖరోగాది
చికిత్సలకు నేడే సంప్రతించండి.
నకలు మందులు చూసి మోసపోకుడు.
అన్నిభాషలలో కేట్లాగు ఉచితము.
హెడ్ ఆఫీస్: రెడ్డి అండ్ కో.,
గోపాలపురం.
(తూర్పుగోదావరి)
బ్రాంచిలు:- నెల్లూరు, బెజవాడ, రాజమండ్రి
సికింద్రాబాద్, విశాఖపట్నం, బరహంపురం
మొదలగు పట్టణములలో.

ఉద్దేశం కాదు. నా దృష్టికి ముఖ్యమైనవి వాడికి వచ్చిన సంగీతమూ, వాడు పొందుతూన్న కష్టాలూను. ఏదో తినడానికి భగవంతు డిచ్చాడు. సాధ్యమైనంతవరకూ వీడిని పండితుడిని చెయ్యడానికి నా శక్తి వినియోగిస్తాను...మీ కందరికీ వాడిమీద కోపం కావచ్చు. కాని నా అంతరంగాన్ని చంపి నేను వాడికి ద్రోహం చేయలేను."

"కాని—ప్రభ ఏమంటుందో ఆలోచించావా? నాన్నకి నీ విషయంలో ఉన్న ఉద్దేశం మారవచ్చు కూడా."

"నీ ఉద్దేశం నాకు తెల్సు... ప్రభ విశాలభావాలనీ, అవసరమైన జాలినీ, దయాధర్మాలనీ పరిత్యజించదలచుకొంటే నన్నూ పరిత్యజిస్తుంది. చదువుకుంది-తన భావాలు తన కున్నాయి.—ఏమైనా, నేను విషయమంతా రాస్తాన్లే ఆమెకి... టైమైంది... వస్తాను. బట్టలకీ, సూట్ కేస్ కీ మనిషిని పంపుతా."

ఈ మాటలు అనేసి, వెంకటరావు నాగరాజు భుజంమీద చెయ్యివేసి రైలుస్టేషన్ దగ్గిరికి దారితీశాడు. రైలు అప్పటికే ప్లాట్ ఫారమ్‌మీద ఉంది. తొందరగా రెండు టిక్కట్లుతీసి వెంకటరావు రైలెక్కాడు-తన కొత్త బరువుతో సహా.

గుమ్మందగ్గర నిలబడి నాగరాజు ఊరు కేసి చూస్తున్నాడు...వెంకటరావు వాడిని వెనకనించి పరిశీలిస్తున్నాడు. రైలుస్టేషన్ దాటి, ఊరుని దృక్పథం దాటించాక నాగరాజు వెనుదిరిగి, వెంకటరావు ప్రక్కన కూర్చున్నాడు.

కొంచెంసేపు ఎవరూ మాటలాడలేదు. బహుశా ఆనాటి అనుకోని సంఘటనలని గురించి ఇద్దరూ ఇంకా ఆశ్చర్యంతో ఆలోచిస్తున్నారు.

ఇంతట్లో నాగరాజు ఒక్కసారి వెంకటరావు వైపుతిరిగి, "నా మూలంగా మీరు వారితో దెబ్బలాడారు—ఏదో నా బ్రతుకు బ్రతకలేనని తొందరపడి" అన్నాడు.

వాడి సంభాషణలో నాగరికతనిచూసి వెంకటరావు మొదట కొంచెం ఆశ్చర్యపడ్డాడు..."లేదులే. అసలు సంగతేమిటంటే, నిన్నరాత్రి నీ మురళివాద్యం విన్నాక నువ్వంటే నాకు చాలా అభిమానం ఏర్పడింది—నీ పరిస్థితులలో నువ్వు చాలాఅభివృద్ధి పొందడం అసంభవం; కనక నామానవత్వం నన్ను ప్రేరేపించి, నిన్ను నాతో తీసుకుపోతున్నాను. నాకూ తమ్ముళ్లెవరూ లేరులే" అన్నాడు.

ఆ చివరిమాటలు నాగరాజు మనస్సులో వారిద్దరికీ ఉన్నదూరాన్ని చాలా తగ్గించాయి. నాగరాజు ఒక్కసారి అతనివైపు చూశాడు.

వాళ్ళు తమ గమ్యస్థానం చేరేసరికి, తాము వివిధకుటుంబీకులమనే విషయాన్ని మఱచిపోయారు.

* * *

అక్కడినించీ నాగరాజంటే వెంకట్రావుకి అభిమానం దినదినమూ అభివృద్ధిపొందుతోంది. మొదట ఊళ్ళో ఉన్న సంగీత విద్వాంసుడిచేత శాస్త్రసంగీతం చెప్పించాడు. స్వరజతులై, "శ్రీ గణనాథ - సిందూరావర్ణ" అని నాగరాజు మురళిమీఁద

"లక్స్ టాయిలెట్ సబ్బు నాచర్మమును అందముగా నుంచుచున్నది"
అని ఎ.ఆర్. శకుంతల చెప్పుచున్నది

మనోహరమైన సువాసనతోగూడిన ఈ తెల్లటి శుద్ధ సబ్బుతో మీ చర్మమును మనోహరముగా నుంచుకొనండి!

సినీమా తారలకు సౌందర్యమునిచ్చు సబ్బు

LTS. 332-X30 TL

పాడుతోంటే అతను తనని తాను మరచి ఆనందించాడు. ఆ చిన్ని పాటలలోనే అతని మురళి వెంకట్రావుకి ఏదో అపూర్వ సంగీతాన్ని అందించేది.

ఒకరోజు సాయంత్రం...అదే హాలులో కూర్చుని సాగరాజు ఏదో గీతం మాస్టరు చెప్పినది సాధకం చేస్తున్నాడు. అప్పటికి వాడు హోటల్ వదిలిపెట్టి రెండుమాసాలవలేదు పూర్తిగా.

అప్పుడే పోస్ట్‌మాన్ ఉత్తరాలు తెచ్చి పడవేశాడు...ఒక దస్తూరీ అతను త్వరగా గుర్తుపట్టాడు ప్రభదని. చించి చదివాడు.

"బావా!

ఈ రెండు నెలలూ నువ్వు ఉత్తరం రాస్తావని నమ్ముకుని కూర్చున్నాను. కాని, అంతటి అదృష్టం కలగలేదు. అందుకని, నేనే ఈనాడు నీకు రాస్తున్నాను.

అన్నయ్య అంతా చెప్పాడు. వాడు తొందరపడి ఏదో అంటేమాత్రం, అంత మాత్రానికే ఒక్కసారికనపడకుండా ఇంటికి వెళ్లిపోవాలా? నాన్న ఎంత బాధపడ్డారంటావు? నాకేడుపు వచ్చిందిభావా నిర్దయతో నువ్వు చేసినపనికి.

నువ్వంత తొందరపడతావని నేనెన్నడూ అనుకోలేదు. సాగరాజంటే నీకు అవ్యాజంగా అభిమానం కలిగిఉండవచ్చు. కాని, నాకన్నా నీకు వాడెక్కువా? ఒక సత్యాన్ని నీముందు వెలిపుచ్చుతున్నాను. వాడి పాట అంటే నా కెంత ఇష్టమో, వాడిపరిస్థితులంటే అంత జాలి... కాని, నాన్నకా విషయం తెలిస్తే బ్రతకనిస్తారా? అందుకని, ఎక్కడా నేను నిజం బయటపెట్టలేదు—చివరకి, నేటిదాకా నీదగ్గర కూడా...

నిన్న ఎవరితోనో నా పెళ్ళిగురించి మాటలాడుతున్నారు నాన్నగారు. హడలిపోయాను. నిన్ను ప్రాణంగా చూసుకున్నాను కాదూ బావా? ఇలాగ నాగతికి నన్ను వదిలి, వాడినిపట్టుకుంటావా?

దయఉంచి, వాడిదారిన వాడిని పోనీ... నువ్వు లాయరువి కాబట్టి కాని, వాడి మామ నిన్ను కోర్టు కెక్కిద్దామనుకున్నాడు. పరిస్థితులన్నీ నా పీకచుట్టూ బిగుసుకుంటున్నాయి. ఏంచేసినా నువ్వే బావా.

నీ

ప్రభ

రెండుసార్లు, నాలుగుసార్లు చదివాడు వెంకట్రావు ఆ ఉత్తరాన్ని. ఏం చెయ్యడం?

ఆ సాయంసమయపు నిశ్శబ్ద పరిసరాలలో వాడి పాట వినిపిస్తోంది. ఏమిటి చెయ్యడం? వాడిని అధోగతికి వదలడమా? ఎలాగో బ్రతుకుతూన్న వాడిని ఏమో ఉపకారం చేస్తానని తీసుకొచ్చి వాడి జీవితాన్ని ఇంకా అధమం చెయ్యడమా?

కాని, ప్రభ? ఈ పరిస్థితుల్లో తమ ఇరువురి వివాహమూ అసాధ్యమే అయింది. పరిస్థితిని గమనించి ప్రభ తనకి రాస్తుందని అతనికి తెలుసును. అందుకే అత నన్నట్లుగా తనుముందు ప్రభకి ఉత్తరం వ్రాయలేక పోయాడు.

ప్రభ అంటే వెంకట్రావు ప్రాణం ఈయడానికి సిద్ధంగా ఉండేవాడు—ప్రభకూడా అంతే. ప్రభ చదువుకున్న పిల్ల...స్వతంత్రభావాలు కలది. ఈ ఉత్తరంలో ఆమె ఎన్నడూ లేనంత క్రిందికి దిగింది—దానినిబట్టే తెలుస్తోంది. వాస్తవంగా ఆమెమనస్సు ఏ పరిస్థితుల్లో ఉందో.

అటూ ఇటూ ఊగులాడి అది చివరికి ఏ నిర్ణయానికీ రాలేకపోయాడు వెంకట్రావు. అప్పటికి సాధకం ముగించాడు సాగరాజు; సంధ్యాదేవి తన ఛాయలని అలముకేస్తోంది.

లేచి వసారాలోంచి హాలులోనికి వస్తూ, "ఎందుకండీ అలాగ ఉన్నారు?" అన్నాడు సాగరాజు.

ఈ "అండీ" కట్టించడానికి వెంకట్రావు చాలా ప్రయత్నించాడు. ఈ పరిస్థితిలో అతని కా విషయం మళ్లీ చెప్పడానికి మనస్కరించలేదు.

"ఏమీలేదులే – నీసాధకం వింటున్నాను. ఏదో ఆలోచనలో పడ్డాను. ఇందాకటినించీ నువ్వు పాడినగీతం – ఏరాగం"

"అదా? ఖరహరప్రియ అండీ... చాలా చక్కటి గేయం కాదూ? చూడండి– రాగం ఆలాపిస్తాను"

మురళీస్వనం పరిసరాలని నింపివేసింది. చంద్రు డుదయించాడు. ఇంట్లో దీపం పెట్టారు...వాళ్లిద్దరూ గానంలో తన్మయులౌతూనే ఉన్నారు. ఇంతటిలో సంగీతం మాస్టరు వచ్చినసంగతి తెలుసుకుని ఇద్దరూ బాహ్యప్రపంచంలో పడ్డారు.

"ఎంతసేపైందండీ వచ్చి?" అన్నాడు వెంకటరావు – ఆయనని కొంతసేపు నిలువబెట్టినందుకు చింతిస్తూ.

"ఒక పావుగంట అయిందిలెండి... అయితేనేం? ఆ రాగాలాపన వింటూంటే గంటలు నిలువబడోచ్చు నకదండీ?—లోనికి వెళ్లి పనిచూడు సాగరాజూ..."

నపుంసకతైలం

అంగ నరములు బలహీనత చెంది చిన్నదైన, తిర్గి యథాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 45 యేండ్ల ప్రఖ్యాతి చెందినది.

1సీసా రూ.10/కల్డార్ వి.పి.రూ 1-0-0.
ఆర్డరుతో రు 1/- పంపవలెను.
డా॥ రత్నం సన్స్ మెడికల్ హాల్
మలకపేట బిల్డింగ్స్,
హైదాబాద్, దక్కన్.

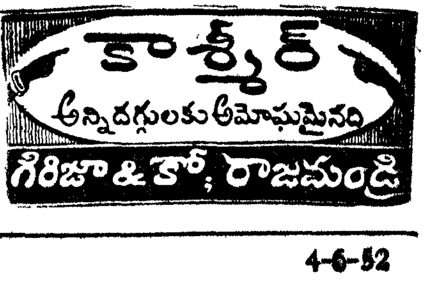

నాగరాజు లోపలికి వెళ్లాడు.

"అతనిముందు చెప్పాల్సిన విషయం కాదిది... ఇతనికి సరస్వతి ప్రసన్నత పూర్తిగా ఉంది బాబూ... ఆ రాగాలాపన చూస్తుంటే మహావిద్వాంసులని జ్ఞప్తికి తెస్తున్నాడనుకోండి - ఇంతా చేస్తే ఏమిటి చెప్పాను కనుక? గీతం చెప్పాను. ఆరోహణం, అవరోహణక్రమాలూ, లక్షణాలూను... అంతే."

వెంకట్రావు తన్మయుడై వింటున్నాడు. మాస్టరు చెప్పుకుపోతున్నాడు.

"నా విద్యఅంతా ఇంక మూడునెలలు.. వర్ణాలూ కృతులూ నాకు వచ్చినవన్నీ చెప్పేస్తాను... నా మాటవిని, మా గురువుగారిదగ్గరికి పంపండి—వారి వెనకాల తిరిగితే అద్భుతమైన పాండిత్యం సంపాదిస్తాడు. మీ జీవితమూ ధన్యం అవుతుంది... సరస్వతీస్వరూపాన్ని పైకి తీసేరండీ."

తరువాత తన పనిమానుకుని ఆయన వెళ్లిపోయాడు. వెంకట్రావు ఒక నిశ్చయానికి రాగలిగేడు - ఏది ఎలాగపోయినా, నాగరాజులోని విద్యాపటిమని చూసి తీరాలని.

ఆ మర్నాడు తను ప్రభకి ఉత్తరం వ్రాశాడు:

ప్రభా!

నీ ఉత్తరం అందింది... ఈ నాటకంలో నీ పాత్రని సరిగా అర్థం చేసుకోలేకపోయాను. ఆ ఉత్తరం అందాక నాఅజ్ఞానం ఇంకా ఎక్కువే అయింది.

అయితే, ఒకటి బాగా తెల్సును మన ఇద్దరికీ—నాగరాజు నా రక్షణలో ఉండగా మన వివాహానికి మీ నాన్నగారి అంగీకృతి ఉండదని. మీ అన్నకికూడా ఆ దృష్టే ఉంది.

కాని, నాగరాజుని ఈ పరిస్థితిలో త్యజించడం నా వల్లకాని పని ప్రభా... వాడిలో అమృతం ఉంది. వాడిని మథించి ఆ అమృతాన్ని వెలిడిసే బాధ్యత నామీద వేశాడు భగవంతుడు. వాడిని నమ్మించి ద్రోహంచేసే పాపం నన్ను వడిగట్టుకోమంటావా?

నీకూ స్వతంత్రభావాలున్నయ్. చదువుకొన్నదానివి. నా హృదయం ఇచ్చి నిన్ను ప్రేమించాననే సంగతి నీకు తెల్సును. కాని, విధి బలీయం అయినప్పుడు తల ఒగ్గకుండా కుదురుతుందా?

ఇలాగ రాశానని నన్నపార్థం చేసుకోకు ప్రభా. మన కతీతమైన విపరీతశక్తులకి మనం లొంగిపోవలసి వచ్చింది.

కాని, మనకిసాధ్యమైనంత వరకూ ఆ పరిస్థితులని ఎదిరిద్దాం...

నీ మనస్సుకి నొప్పి కలిగించాను. ప్రభా, క్షమించు. కాని కర్తవ్యం అటు లాగుతోంది.

నీ,

వెంకట్రావు.

తరువాత రెండునెలలదాకా ప్రభ ఏమీ ఉత్తరం రాయలేదు.

* * *

నాగరాజు తన జీవితంలో కలిగిన అద్భుతమైన ఈమార్పుకి కొంచెం కొంచెంగా అలవాటుపడ్డాక, క్రమక్రమంగా సంగీత శిక్షణలో నిమగ్నుడవసాగాడు. ఎవరికైనా అనురక్తి ఉన్న విద్యని నేర్చుకోవడంచాలా సులువు; అదే జీవితపరమావధిగా ఉంచుకున్నవాళ్ళమాట చెప్పనే అక్కరలేదు.

నాగరాజు సాధకం చూస్తుంటే అతని జీవిత పరమావధి సులభంగా అర్థం అయిపోయేది. రాగలక్షణాలు చెప్పేసరికి అతను ఆలాపనలో అద్భుతమైన తన సహజపాండిత్యాన్ని చూపగలిగేవాడు. సామాన్యంగా సంగీతం నేర్చుకునేవాళ్ళు చుట్టుప్రక్కల వాళ్లకి బాధాకరంగా ఉంటారు. కాని నాగరాజుగానం ఆ ప్రారంభపరిస్థితుల్లో కూడా మనోరంజకంగానే ఉండేది. వెంకట్రావుకి అది ప్రాణంగానే ఉండేది.

స్వతస్సిద్ధంగా కర్ణాటక సంగీతం అంటే వెంకట్రావుకి ప్రాణం. త్యాగరాజూ, దీక్షితరూ అతనికి అపరదైవాలు. పద్నాలుగేళ్ళ ఈ బాలుడు త్యాగరాజకీర్తనలని మురళిమీద వాయిస్తోంటే అతనికి కళ్ల ముందు దేవతలు నాట్యంచేసినట్లనిపించేది. ఒడలు పులకరించేది.

ఒక సంవత్సరం గడిచేసరికి ఆ వూరిలో నాగరాజు నేర్చుకునే విద్యనంతటినీ నేర్చుకున్నాడు. ఇంక ఏమిటి చెయ్యడమా అని ఆలోచనలో పడ్డాడు వెంకట్రావు. సంతోషంగా నాగరాజుని చేరతీసి విద్యనేర్పేవాళ్లు చాలామంది పెద్దవాళ్లు ఉన్నారు. నాగరాజు తిండికీ, బట్టకీ ఇచ్చే తాహతు తనకీఉంది. కాని, నాగరాజుని వదలి ఉండడమే ఒక సమస్య అయింది వెంకట్రావుకి. ఏవో పూర్వబంధాలు వెంకట్రావుని నాగరాజుకి దగ్గరగా చేర్చాయి. చెప్పలేని బలంగల అనురాగం వాళ్లిద్దరిమధ్యా ఉండేది.

ఒకనాడు రాత్రి..ఒంటిగంట అయింది. వెంకట్రావుకి మెలకువ వచ్చింది... కారణం అతనికి ప్రభ కలలోకి వచ్చి ఏడుస్తూ ఏదో అంటూన్నట్లు - త్రుళ్ళిపడి లేచాడు.

వెన్నెల నిండుగా కాస్తోంది. అతను లేచి చెట్టుక్రింద కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. అతనితోనే తన దుఃఖాన్ని ప్రభ చెప్పుకునేలాగ అతను బాధపడుతున్నాడు.

ఈ సంవత్సరకాలంలో ప్రభ రాసిన ఉత్తరాలు ఒక్కసారి జ్ఞప్తికి వచ్చాయతనికి. అన్నిటిలోనూ సుమారుగా ఒకటే విషయం - ఏలాగైనా నాగరాజుని వదలిపెట్టి రమ్మని...

వెన్నెల చాలా బాధాకరంగా ఉంది. అతని మనస్సు వివిధ భావనలకి ఆలం అవుతూంది. ఈ నాగరాజు తన జీవితంలోకి ఎందుకు రావాలి? ప్రభ తండ్రికీ వీడికీ అంతటి వైరం ఎందుకు ఉండాలి? ప్రభ తండ్రి నెందుకు ఎదిరించదు?

కోక్కోకము

24 చిత్రపటములతో 180 పేజీలుగల పెద్ద పుస్తకముధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చు అణా 6. రు. 1-14-0 మనియార్డరు చేయవలెను. వి. పి. లేదు. జైహింద్ బుక్ డిపో, అరుణాచల మొదలివీధి, 26 బీటు మద్రాసు.

బహుమతి రు. 500
(గవర్నమెంటు రిజిష్టర్డు)

తెల్ల వెంట్రుకలను పోగొట్టును

రంగులనుచూచి మోసపోవద్దు. అది తాత్కాలికము. మా సువాసనగల "మహామోహిని హేర్ ఆయిల్" అనేక వనమూలికలతో ఆయుర్వేద పద్ధతిలో తయారై 60 సం॥ వయస్సువరకు వెంట్రుకలను నల్లగావుంచును ఇదిగాక మెదడుకు బలమనిచ్చును. "ఉన్మాదము, తలనొప్పి" వగైరా జబ్బులరానీయదు. "జ్ఞాపకశక్తి"ని కంటి చూపును వృద్ధిచేయును. కొద్దిగా నెరిసివుంటే ఒక సీసా రూ 2-8-0 3 సీసాలు రూ 9-0-0 సగము నెరిసివుంటే, ఒకసీసా రూ 5-0-0 3 సీసాలు రూ 12/- పూర్తిగ నెరసివుంటే ఒక సీసా రూ 7/- 3 సీసాలు రూ. 18/- ఇది పని చేయదని నిరూపించిన రూ. 500/-

INDRA LABORATORIES,
P. O. Raj Dhanwar (H. Bhag)

కుష్టు ★ బొల్లి

వగైరా మేహమచ్చలు, సెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటి చికిత్స, క్యాటలాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిష్టర్డు) "భాస్కరాశ్రమము" గోపాలపురం, తూ. గోదావరి.

అకస్మాత్తుగా అతనికి ఒక ఆలోచన కలిగింది...నాగరాజుని మళ్ళా వాడి ఇంటికి పంపేసి, ప్రభని వివాహం చేసుకుని, నిర్విచారంగా జీవితం గడిపితే?

ప్రభ! పాపం, తనకోసం ఎంత బాధ పడుతోంది! ఆమె కోరినదంతా స్వార్థం కానేకాదు. తీయటి కలలు కనికని, ఈనాడు తన తొందరపాటువల్ల ఆమె బాధపడుతూంది!

"నిన్ను వివాహం చేసుకుంటాను ప్రభా! అందుకే వచ్చాను" అని తాను చెప్ప గలిగితే, పాపం ఆమె ఎంతగా సంతోషిస్తుంది!

నాగరాజుని తానొక మార్గంలో పెట్టాడు. ఇంక వాడెలాగో జీవితపథంలో తన బాధ తాను పడాలికాని, తనెంతదాకా సహాయం చెయ్యగలడు? ఆసహాయం కూడా తనకోసం ప్రభని బాధపెట్టి!...

ఈ ఆలోచనతో, ఆ మాటలు చెప్పడానికి వెంకట్రావు నాగరాజుగదిదాకా వెళ్ళాడు. ఆగదిలోనూ కిటికీలోంచి వెన్నెల పడుతూ, నాగరాజుముఖాన్ని ప్రకాశవంతం చేస్తూంది.

వెంకట్రావు గుమ్మందాకా వెళ్లి అక్కడ నిలబడ్డాడు.

ఒక్కసారి అతని నరాలు ఎవరో లాగినట్లైంది. తనని నమ్ముకుని వాడెంత నిర్విచారంగా నిద్రిస్తున్నాడు! ఒక్కసారిగా లేపి, "మనస్నేహం ఇంక సరి నాగరాజూ, తెల్లవారేసరికి మీవూరు వెళ్లిపో" అంటే వాడెంతగా ఆశ్చర్యపడి బాధపడతాడు? నేనేం చేశానండీ?" అంటే తానేమిటి జవాబు చెప్తాడు? - పాపం నాగరాజు!

వెంకట్రావు చాలా సిగ్గుపడ్డాడు... తొందరగా వెనుదిరిగాడు.

మిగిలినరాత్రి అతను జాగరం చేశాడు.

* * *

ఆ మర్నాడు వెంకట్రావు బేంక్‌లో ఉన్న నూటరూపాయిలూ తీసుకున్నాడు. బట్టల కొట్టుకి వెళ్ళి నాగరాజుకి మంచి బట్టలు తీయించాడు. కొత్తది సూట్‌కేసూ, బెడ్డూ కొన్నాడు.

అత్తవారింటికి పంపినంత హంగామా చేసి, నాగరాజుని మద్రాసు ప్రయాణానికి సిద్ధపరిచాడు. అక్కడే వాడి కొత్త గురువుగారు ఉన్నారు.

ప్రత్యేకం ప్రయాణముహూర్తం పెట్టించి, సంగీతం మాస్టరునీ నాగరాజునీ మెయిల్ ఎక్కించి బరువుగుండెలతో తిరిగి వచ్చాడు వెంకట్రావు. అవును - అవతల వాళ్ల మంచికోసం కూడా మన అభిమానాలని మరవాల్సి ఉంటూంటుంది కొన్ని సమయాలలో.

* * *

ఒక సంవత్సరం గడచిపోయింది - ఆతరవాత.

ఆ సంవత్సరము నాగరాజులో చాలా మార్పులని తీసుకువచ్చింది. మొట్టమొదటిసారి నాగరాజు కచేరీలో తన విద్యాప్రదర్శనం చేసి, గురువుగారితో సహా అందరి మెప్పునీ అందుకున్నాడు. ఆవార్త దినపత్రికలలో కూడా, ప్రచురింపబడింది. తన జీవితంలో ఒక ఘనకార్యం సాధించినట్లు గర్వపడ్డాడు వెంకటరావానాడు. నాలుగురోజులు పోయాక నాగరాజు వెంకట్రావుకి ఉత్తరం రాశాడు.

"శ్రీ అన్నగారికి:

మీదయతో నేను సాధించిన విజయాన్ని గురించి మీరు తెలుసుకునే ఉంటారు. ఈ సమయంలో నా కృతజ్ఞతని తెలుపుకుంటున్నాను. ఇప్పుడు నాకు చాలా ఆహ్వానాలు వస్తున్నాయి - ముఖ్యంగా రెండు స్టూడియోలనించి నా కచేరీలకోసం ఆహ్వానాలు వచ్చాయి. త్వరలో ఏర్పాటుచేయించడానికి అంగీకరించాను. ఈ ఆహ్వానాలని నా అదృష్టంగా పరిగణిస్తున్నాను.

క్షేమంగా ఉన్నాను. విశేషాలులేవు.

చిత్తగించవలెను,

నాగరాజు.

స్టూడియోలకి నాగరాజు వెళ్తున్న సంగతి వెంకటరావుకి చాలాకష్టాన్ని కలుగజేసింది. కేవలం వ్యాపారదృష్టితో పనిచేసే చోటులలో శాస్త్రీయసంగీతానికి స్థానం లేదని అతని విశ్వాసం.

నాగరాజు స్టూడియోలపట్ల ఎక్కువ ఆతృత చూపడం వెంకట్రావుకి కష్టం కలుగజేసింది. అతను నాగరాజుద్వారా సంగీతానికి సేవచేద్దామనుకున్నాడు. కాని ఆ సంగీతం చవకసంగీతం కాదు. ఏశాస్త్రం నేర్చుకోవడానికీ, సాధన చెయ్యడానికీ చాలాకష్టమో, అలాటి కర్ణాటకసంగీతమే అతనికి ఆరాధ్యం. నాగరాజు ఉద్దేశా లతనికి పన్నీటిని బూడిదలో పోసే ప్రయత్నాలలాగ కనిపించాయి.

తన ఉద్దేశాలను నాగరాజుకి రాద్దామనుకున్నాడు. కాని, నాగరాజు బాధపడతాడనే ఉద్దేశం అతనిచేత వెనక్కి లాగించింది. కాని, నాగరాజు తప్పుదారిని పడిపోతున్నాడనే బాధ ఎక్కువై, నాలుగురోజులుపోయాక అతనికి వెంకట్రా విలాగ వ్రాశాడు:

చిరంజీవి, నాగరాజుకి:

ఆశీర్వచనాలు.

నీ గానమాధుర్యంతో చాలామందిని సంతసింపజేస్తున్నావని తెలుసుకుని చాలా సంతోషించాను. నీ అభ్యుదయం కాంక్షించేవారిలో ప్రథముడినని నీకు రాయనక్కరలేదనుకుంటాను.

అందుచేతనే, ఈ సమయంలో నీకు కొంచెం చెప్పదలచుకున్నాను.

భగవంతుడిచ్చిన పాండిత్యంతో నువ్వు స్వయంకృషిచేసి, చాలా విద్యని ఆర్జించావు. కర్ణాటక సంగీతంలో నిధివనే బిరుదు పొందబోతున్నావు.

కాని, కేవలం వ్యాపారంకోసం నువ్వు ఈ విద్య నభ్యసించలేదని మరిచిపోకు. ఈ సంగీతశాస్త్రాన్ని నిష్కల్మషంగా నేర్చుకుని, వ్యాపింపచెయ్యవలసిన బాధ్యత నీమీద ఉందని మరిచిపోకు.

సినీమావాళ్లు నిన్ను ఆహ్వానించారంటే ఎందుకో తెల్సుననుకుంటాను. నీ విద్యని వికృతరూపాలతో ప్రజల కందించి డబ్బు

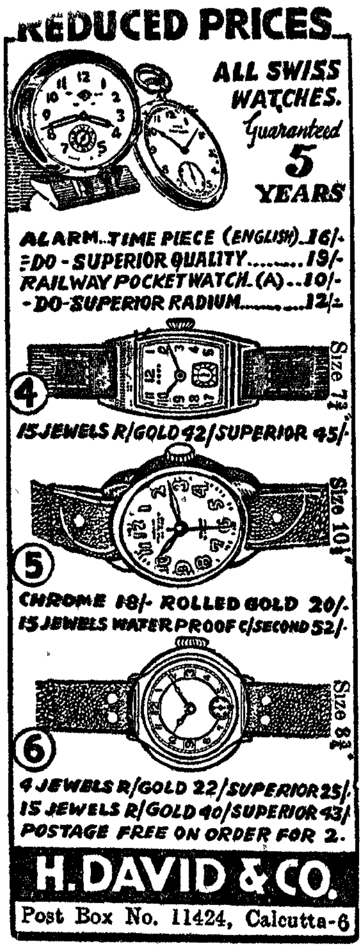

చేసుకోడానికి నిన్ను వాళ్లు కొనుక్కుంటారు. అప్పుడు నువ్వు త్యాగరాజునిగాని, దీక్షితార్‌నికాని, ముత్తుస్వామినికాని, నీ గురువుగార్ని గాని, జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడమే కష్టం అవుతుంది - ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటె శాస్త్రీయ సంగీతానికే అపచారం చేయవలసివస్తుంది.

స్టూడియోలకి వెళ్ళి కచేరీ లిచ్చేముందు నువ్వీ మాటలు మనస్సులో ఉంచుకుంటే ఈ ప్రమాదం ఉండదని ఆలోచించి ఈ మాటలు నీకు రాస్తున్నాను. గ్రహించు.

వెంకటరావు.

ఈ ఉత్తరం తరవాత పదిరోజులకి గాని జబాబులేదు. అప్పుడు నాగరాజు జవాబు ఇలాగ ఉంది :

శ్రీ అన్నగారికి :

ఈ పదిరోజులూ పని తొందరలో మీకు జవాబు వ్రాయలేక పోయాను. మీ ఉత్తరం చేరక నా జీవితంలో నేను ఆశించని రెండు గొప్ప అదృష్టాలు కలిగాయి. ఆ రెండు స్టూడియోలవారూ నన్ను సంగీత శాఖలో ఉంచుకుంటామని కోరారు. ఇప్పుడు నెలకి అయిదువందలు ఇస్తానన్న ఒక స్టూడియోలో చేరాను.'

మీరు సినీమాసంగీతాన్ని గురించి వెల్లడించిన ఉద్దేశాలు ఇప్పుడు పరిశ్రమకి అనువర్తించవు. నా విద్యకి వాళ్ళు వన్నెలు దిద్దుతారు. దేశంఅంతటా పేరు తెప్పించడానికే ప్రయత్నిస్తారు.

ఈరోజు నే అడ్వాన్సు పుచ్చుకున్నాను. మీ రింకొకలాగ భావించరని నాకు తెల్సును.

మీరింక డబ్బుపంపకండి.

చిత్తగించవలెను,
నాగరాజు.

* * *

హాలులో నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్న ఒకే ఒక జీవి—వెంకట్రావు గడియారం చేసే శబ్దాన్ని గమనించకుండా ఒక్కసారిగా ఈ రెండుసంవత్సరాల చరిత్రనీ నెమరు వేసుకున్నాడు.

ఎదురుగా నాగరాజు రాసిన ఈ చిట్టచివరి ఉత్తరం బల్లమీద పేపర్ వైట్ క్రిందనుంచి తొంగిచూస్తోంది.

వెంకట్రావుకి ఈఉత్తరం చాలా బాధని కలిగించింది. నాగరాజింత తొందరపడతాడని అత నెన్నడూ అనుకోలేదు. అథమం తన అనుమతినైనా అడుగుతాడనుకున్నాడు.

ఈ సంవత్సరమూ తా నెంత త్యాగం చేశాడు ! బేటరీ కొనక రేడియో అలాగే పడుంది. గుమాస్తాని మానిపించాడు. కొత్తగా బట్టలుకూడా కుట్టించుకోకుండా ధనం మిగిల్చి నాగరాజుకి పంపాడు. - ఆ చిన్నవూరులో ప్రాక్టీసుమీద ఏమాత్రం వస్తుంది కనక ? మిగిలినదానిలో అతను కష్టంగా సర్దుకుని కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు.

ప్రభ - పాపం, ఈ సంవత్సరంనించీ అస్వస్థతతోనే ఉంది. కారణం సువిదితమేను. ఎలాగైనా ఒక్కసారి వచ్చిచూసి వెళ్ళమంది—అదే తన హృదయానికి శాంతిని ఇస్తుందని... కాని—

కాలం గడిచిపోతోంది.

ఇంతలో ఎవరో వచ్చారు. "బాబూ!" అని పిల్చారు.

ఎవరో పార్టీలు - మరునాడు ఏదో కేసు విశాఖపట్నం వాయిదా పడిందని జ్ఞాపకం చెయ్యడానికి వచ్చాడు.' ఉదయం బయలుదేరుతానని చెప్పి పంపాడతన్ని వెంకటరావు.

తెల్లవారింది. కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, బట్టలు వేసుకుని ప్రయాణానికి సిద్ధం అయాడు.

"కేంపు వెళ్తున్నానమ్మా—విశాఖపట్నం. రేపు తిరిగివస్తాను."

"ప్రభని చూసివస్తావా ?"

కొంచెం ఆగాడు వెంకటరావు.

"అదేమిటిరా అలా చూస్తావు ? పాపం ఎలాగ ఉందో...ఉత్తరం కూడా రాసిందంటున్నావు రఘ్మని...అంత ఉదాసీనత ఏమిటి? వెళ్ళిచూసిరా నాయినా. ఏమైనా దూరంది కనకనా ?"

"అలాగేనమ్మా."

నెమ్మదిగా స్టేషన్‌కి బయలుదేరాడు. దారిలో దినపత్రిక ఒకటి కొనుక్కున్నాడు ఒకటో పేజీలో రంగురంగుల ప్రకటనలో పెద్ద అక్షరాలలో రాసిఉన్నది.

"సినీ సంగీతానికి క్రొత్తకళ. ఆరంభం...

మా నూతన చిత్రానికి సంగీత దర్శకులు శ్రీనాగరాజు భాగవతార్. ఇంకా ఏమో..."

వెంకట్రావు పత్రికని మడిచి తొందరగా నడిచాడు.

ఆరోజంతా అతను చాలా అన్యాసక్తుడుగా ఉన్నాడు. జీవితం అంటే ఏదో దుఃఖపూరితమైన యాత్రలాగున కనిపిస్తూందతనికి. కృతజ్ఞతారాహిత్యమూ, వ్యాపారమూ మాత్రమే దానిలోని ముఖ్యవిషయాలలాగ అనిపిస్తూందతనికి.

నాగరాజుని చేరదీసినందుకు మొట్టమొదటిసారిగా అతను ఈరోజు విచారిస్తున్నాడు.

రైలుదిగేసరికి చాలా వ్యవధి లేదు. హోటల్లో భోజనంచేసి కోర్టుకి వెళ్ళాడు. నాలుగయేసరికి హోటల్లో గదికి తిరిగి వచ్చాడు.

ప్రభ అతని జ్ఞప్తులని బాధిస్తూంది. పాపం, చాలా నీరసించిఉంటుంది. ఆమెని తొందరగా చూడాలని ఒక్కసారతనికి బలమైనవాంఛ కలిగింది. ఏనాడో వాళ్లిద్దరిమధ్యా గడిచిన మధుర క్షణాలన్నీ మళ్లీ అతనికి జ్ఞప్తివచ్చి అతనిని ప్రియాసందర్శనంకోసం తొందర పెడుతున్నాయి.

(తరువాత పేజీ చూడండి)

విూకు సైకిళ్ళు

వాయిదాలమీద, తక్కువ ధరలకు

క్రొత్త సైకిళ్లు కొనండి. సరిక్రొత్త సరుకు.

ఈ అపూర్వావకాశాన్ని వినియోగించుకోకండి, ఈ దగ్గర ధర అవకాశం జార విడువవద్దు. మొదటి వాయిదా 25%. మిగిలినది 6 నెల సరి వాయిదాలలో.

హింద్ సైకిళు రు.155-0-0. ఇంగ్లీషు సైకిలు రు 185-0-0. హిల్‌మన్ రు 230-0-0. హెర్క్యులిస్ రు. 240-0-0. బి యస్. ఏ. రు 255-0-0. ర్యాలి గ్రీన్ రు 365-0-0.

ఈ షరతుల ప్రకారం వెంటనే డెలివరీ తీసికొనండి. మీ పూర్తి అడ్రెసును మీ సమీపపు రైల్వే స్టేషనును వ్రాయండి. క్రొత్త సరుకులు, డన్‌లప్ టైర్లు, ట్యూబులతో అమర్చిన క్రొత్త భాగములు గ్యారంటీ ఇవ్వబడినవి. వెంటనే మీ ఆర్డరు పంపండి

MIDLAND TRADING CO., LTD.
P·BOX·16605·CALCUTTA – 4

నీటుగలసిన త్యాగాలు

(15 వ పేజీ తరువాయి)

ఇన్నాళ్లూ నాగరాజు కోసం తాను చేసిన ఈ త్యాగానికి రోజుతో సంపూర్తి......

ఆలోచిస్తూ బట్టలు వేసుకుని రోడ్డు పట్టాడు. నాగరాజుపూర్వాశ్రమంలో పని చేస్తోన్న హోటల్ కనిపించింది. అందులోకి వెళ్లి కాఫీ తాగాలనే వాంఛ అతనికి కలిగింది. ఆ అనుభవం ఎలాగ ఉంటుందో ?

ఆలోచిస్తూనే లోనికి నడిచాడు.

సర్వర్ వచ్చి—"ఏం కావాలి సార్ ?" అన్నాడు.

"స్ట్రాంగ్ కాఫీ"

సర్వర్ వెళ్ళాడు. మ్యానేజర్ వెంకటరావుని గుర్తించాడు. తొందరగా వచ్చి పక్కన కూర్చుని "నమస్కారం సార్" అన్నాడు.

వెంకట్రావు అతని జ్ఞాపకశక్తికి కొంచెం ఆశ్చర్యపడి, "వ్యాపారం బాగా సాగుతోందా ?" అన్నాడు.

"దేవుడి దయ సార్.. మీరు నాడు ఏమి మంచిపని చేస్తిరి సార్! మొన్న రోజు నాగరాజుభాగవతర్ పాట రేడియోలో వింటిని—ఎంత పాండిత్యం సార్ !"

"అవును."

కాఫీ వచ్చింది. వెంకట్రావు దాన్ని తీసుకోబోతోంటే అయ్యరు వారించి సర్వర్ని కేకవేసి, "స్పెషల్ కాఫీ తేయరా" అన్నాడు. మళ్లా వెంకటరావు వైపు తిరిగి "ఈ కీర్తిఅంతా మీదా సార్. సంగీతశాస్త్రానికి ఉపకారం చేస్తిరి. చాలాసంతోషంచేస్తిని. అతనునాహోటల్ సర్వర్ అని చెప్పేదానికి విచారం చెయ్యాలో, సంతసం అవాలో తెలియదు సార్."

వెంకట్రావు కాఫీ ముగించేలోపున అయ్యరు అతన్ని చాలా పొగిడాడు. వెంకట్రావు బరువెక్కిన గుండెలతో హోటల్ వదిలి, ప్రభ ఇంటివేపు నడిచాడు.

ఇంకా ఎండ పూర్తిగా తగ్గకపోయినా ప్రభ పెంచుకున్న తోటలో చల్లగానే ఉంది. వెంకటరావు తలుపు తోసి లోనికి వెళ్లేసరికి, ఈజీఛెయిర్ లో కూర్చుని ప్రభ ఏదో చదువుకుంటూంది. వెంకట్రావుని చూడగానే ఆనందంతో ఒక్క కేకవేసి పుస్తకం నేలమీద పడవేసి, అతనికి స్వాగతం ఇచ్చింది.

అతి కష్టంమీద వెంకటరావు మాటలాడగలిగాడు. ఏదో మహానేరం చేసినట్లు అతను *Feel* అవుతున్నాడు.

"ఆరోగ్యం చాలా పాడయింది ప్రభా"

"ఏంచేసేది ?...పోనీ నీకిప్పటికైనా దయవచ్చిందా ?"

"రోజులు బాగులేక పోతే అన్నీ అలాగ వస్తాయి ప్రభా...మీనాన్నకి నామీద కోపం తగ్గితే..."

"ఆయనకి నీమీద కోపం ఎందుకు బావా? వాడిని నువ్వు వదిలేస్తేఅదే చాలు.. వాడినీ చాలా పెద్దవాడిగానే చేశావుగా?"

వెంకటరావు గుండె ఝల్లుమన్నది. అతను మాట్లాడలేదు.

"లోపలికి వెళ్దామా బావా ?" ప్రభ ఆతృతగా అన్నది.

ఆమె నీరసంగా లేచింది. చేతిమీద ఆనిం చుకుని వెంకటరావు, ఆమెని లోనికి తీసికొనివెళ్లేడు.

"ఎప్పుడు వచ్చావుబావా?" అన్నాడు.

శ్రీపతి...అతని ముఖంలో సిగ్గు తొండ విస్తూన్నది. జవాబివ్వడానికి వెంకటరావుకీ సిగ్గుగానే ఉంది.

"ఇప్పుడే"

"వాడిని చాలా గొప్పవాడిని చేశావే?"

"నేను చేసినదేముంది? వాడే అయాడు"

శ్రీపతి ఇంకేమీ వ్యాఖ్యానించలేదు.

కాని అన్నిటికన్నా పెద్ద *Shock* వెంకట్రావుకి ఆరాత్రికి మిగిలింది. రాత్రి భోజనాలయ్యాక మాటలాడుతూ!.."నాగరాజుని వాళ్ల మామావాళ్లూ చూచివచ్చారు తెలుసా ?" అన్నది.

అతను తెల్ల బోయాడు.

"వాళ్లకి చాలా డబ్బూ, అదీ ఇచ్చాడట కూడా. ఏమైనా వాళ్ళూ వాళ్ళూ ఒకటేగా ?"

"పోనీ – వాడిమాట ఇంక చెప్పకు ప్రభా."

* * *

వర్షం పడుతున్నది. కిటికీదగ్గర నిల్చుని ప్రభ తీవ్రంగా ఆలోచిస్తూంది.

ఆమె వివాహం అయి నెలమాత్రం అయింది. వెంకటరావు ఇంటికి వచ్చింది.

ఆలోచిస్తూ ఆమె చేతిలోఉన్న ఉత్తరం తీసి చదివిం దింకోకసారి.

"శ్రీ అన్నగారికి :

నా కృతఘ్నతకి మీరు చాలా కోపగించుకుని ఉంటారు. మీకి కొద్దికాలం కలిగించిన మనోవ్యధకి క్షంతవ్యుణ్ని.

మీరు వివాహం చేసుకున్న విషయం విని చాలా సంతోషించాను. ఇప్పుడు నా రహస్యం మీకు చెప్పేస్తాను.

మీరు నాకు చేసిన ఉపకృతి నా జన్మలో మరువలేనిది. అలాటి మీకు కోపం తెప్పించడానికే ఇలాగ ప్రవర్తించాను. ప్రభావతిగారిని మీరు నాకోసం త్యాగం చేస్తున్నారని నాకు తెలిసి ఆ నష్టం మీ రనుభవించకుండా చేయడానికే ఈపని చేశాను. ఇంక నా కాలం మీ కేలాగ ఆదేశిస్తే అలాగే వినియోగిస్తాను.

దయఉంచి జవాబు వ్రాయమని ప్రార్థన.

నాగరాజు.

పెద్దగాలితో తుఫాను రేగుతూంది.

ప్రభ అగ్గిపెట్టితీసి ఉత్తరం అంటించింది. మరుక్షణం ఆ నుసి ప్రవహిస్తోన్న నీటిలో కలిసిపోయింది. ఒక్కసారి ఆమె కళ్లుమాత్రం ఆర్ద్రాలయాయి. ★

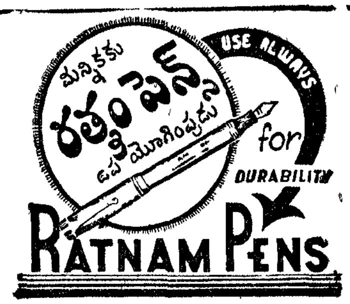

రత్నం పెన్నులు అక్కువ ధరలకు విరివిగా తయారగుటకు అవకాశ మేర్పడినదని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాము. వర్తకులయొద్ద మీరు కోరిన కలము దొరకనిచో మాకు ఆర్డరు చేయండి.

కె. వి. రత్నం అండ్ బ్రదర్సు,
రాజమండ్రి.

రెమింగ్టన్ కంపెనీవారి పోర్టబుల్ టైపు రైటర్లు Hire purchase agreement క్రింద సప్లయిచేయబడును.

ఆథరైజ్డు డీలర్సు
మాధవ అండ్ కో.
పార్కు రోడ్డు, విజయవాడ.

గనోక్యూర్
అన్నిసెగలకు గంటలలో గుణము
ఈశ్వర ఫార్మసి, రాజమండ్రి.